

Dosarul nr. 3ra-1016/22
2-21139164-01-3ra-04102022

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, G. Dașchevici, Gh. Mîra)

ÎNCHEIERE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei”

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei” împotriva Primăriei mun. Orhei și Consiliului mun. Orhei cu privire la contestarea actului administrativ

împotriva hotărârii din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată

constată:

La 13 septembrie 2021, ÎS „Poșta Moldovei” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Orhei și Consiliului mun. Orhei cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că prin decizia Consiliului municipal Orhei nr. 8.10 din 23 iulie 2021, a fost modificat conținutul anexei nr. 2 cu privire la taxele stabilite pentru unitățile comerciale și de prestări servicii pentru anul 2021, la decizia Consiliului municipal Orhei nr. 18.1 din 10 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea taxelor locale” și anume prin completarea cu pct. 59, cu conținutul „activități de vânzare a biletelor de loterie cu taxa anuală de 3500 lei anual”.

La 18 august 2021, în adresa Centrului de Poștă Orhei, a parvenit atenționarea Primăriei mun. Orhei, în formă scrisă, prin care ÎS „Poșta Moldovei” a fost informată despre adoptarea deciziei Consiliului municipal Orhei nr. 8.10 din 23 iulie 2021, prin care oficiile poștale din mun. Orhei, sunt asimilate unităților comerciale și le sunt aplicabile prevederile pct. 59 din anexa nr. 2 la decizia Consiliului municipal Orhei nr. 18.1 din 10 decembrie 2020, care reglementează activitățile de vânzare a biletelor de loterie cu taxa anuală de 3500 lei anual.

Cu referire la prevederile art. 25, 26 din Legea comunicațiilor poștale nr. 36 din 17 martie 2016, a subliniat că oficiile poștale au un statut deosebit și sunt definite ca fiind parte componentă a rețelei poștale și nu pot fi numite unități comerciale.

Având în vedere faptul că oficiile poștale sunt instituite și își desfășoară activitatea în temeiul Legii comunicațiilor poștale nr. 36 din 17 martie 2016, a specificat că este exclus faptul achitării de către ÎS „Poșta Moldovei” a cărorva sume pentru activitate de comerț, deoarece oficiile poștale nu desfășoară activitate de comerț și respectiv nu pot fi subiecți ai impunerii fiscale în sensul normelor art. 288-290 Cod fiscal.

A relevat că potrivit art. 2 alin.(2) din Legea 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior, în sensul prezentei legi, activitățile de comerț cu produse alimentare, nealimentare și prestările de servicii sunt definite conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei și sunt expuse în anexa nr. 1.

Astfel, conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei, Rev. 2, activitățile de poștă și de curier sunt incluse în secțiunea H, diviziunea 53 și nu se regăsesc în Anexa 1 din Legea nr. 231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior, respectiv, activitatea oficiilor poștale și centrelor de poștă nu poate fi asimilată cu desfășurarea activității de comerț.

A menționat că prin scrisoarea Ministerului Economiei al Republicii Moldova nr. 09/2-5989 din 10 noiembrie 2011, desemnat ca responsabil de reglementarea domeniului comerțului, în temeiul art. 5 alin (2) din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, cât și potrivit practicii judiciare a instanțelor naționale, a fost explicat că oficiile poștale nu cad sub incidența Titlului VII din Codul Fiscal și nu sunt subiecți de impunere ai taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială, acestea având un statut deosebit și sunt definite ca parte componentă a rețelei poștale și nu pot fi numite unități comerciale.

A indicat că potrivit art. 2 din Legea nr. 291 din 16 decembrie 2016 cu privire la desfășurarea și organizarea jocurilor de noroc, organizator al jocurilor de noroc este SA „Loteria Națională a Moldovei” - agent economic cu cotă integrală de stat, împuternicit să desfășoare jocuri de noroc ce constituie monopol de stat.

Având în susținere dispozițiile art. 289 alin. (2) lit. b), 290 lit. b), 291 alin. (1) lit. b) Cod fiscal, a învederat că în calitate de subiect al impunerii fiscale pentru organizarea loteriilor, pot fi impozitați și taxați întreprinzătorii-organizatori ai loteriilor, care emit biletele, la caz SA „Loteria Națională a Moldovei” și că dispozițiile Codului fiscal nu prevăd împuternicirea consiliilor de taxare a vânzării билетelor.

A considerat că ingerința Consiliului municipal Orhei, atât în drepturile și activitatea întreprinzătorilor ce desfășoară activitate de antreprenariat, cât și în activitatea serviciilor poștale este una evidentă și care nu corespunde cu criteriile minime de legalitate, oportunitate și proporționalitate, or, organizarea de loterii pe teritoriul Republicii Moldova se desfășoară doar de către SA „Loteria Națională a Moldovei”.

A evidențiat că activitatea unităților poștale nu se încadrează în activitatea specificată în decizia Consiliului municipal Orhei nr. 8.10 din 23 iulie 2021 cu privire la organizarea de loterii și emiterea билетelor de loterie.

Totodată, a subliniat că decizia nr. 8.10 din 23 iulie 2021 a Consiliului municipal Orhei, prin care a fost modificată decizia nr. 18.1 din 10 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea taxelor locale” prin completare cu pct. 59, cu conținutul „activități de vânzare a biletelor de loterie cu taxa anuală de 3500 lei anual” a fost emisă cu încălcarea competențelor fiscale, întrucât normele Codului fiscal nu prevăd posibilitatea stabilirii taxelor de către consiliile unităților administrativ-teritoriale pentru activitatea de vânzare a biletelor de loterie.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii comunicațiilor poștale nr. 36 din 17 martie 2016, Legii nr. 291 din 16 decembrie 2016 cu privire la desfășurarea și organizarea jocurilor de noroc, art. 289 alin. (2) lit. b), 290 lit. b), 291 alin. (1) lit. b) Cod fiscal, art. 12, 17, 191, 206, 209, 224 Cod administrativ.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Consiliului municipal Orhei nr. 8.10 din 23 iulie 2021 „Cu privire la modificarea deciziei Consiliului municipal Orhei nr. 18.1 din 10 decembrie 2020”.

Prin hotărârea din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 21 martie 2022, prin intermediul poștei electronice, ÎS „Poșta Moldovei” a depus recurs nemotivat împotriva hotărârii din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, cu casarea hotărârii din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

La 7 noiembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Primăriei mun. Orhei și Consiliului mun. Orhei copia cererii de recurs nemotivată depusă de ÎS „Poșta Moldovei”, fiindu-le explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat (f. d. 190).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, referințe nu au parvenit.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 Cod administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform

prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 110 CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) CPC, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 113 CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 Cod administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) Cod administrativ, rezultă că notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; *d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.*

Astfel, din actele cauzei cert rezultă că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat de Curtea de Apel Chișinău la 17 februarie 2022, în ședință publică (f. d. 60).

Se mai constată că în dispozitivul deciziei din 17 februarie 2022, Curtea de Apel Chișinău a indicat cu suficientă claritate căile, termenul și modul de atac al acesteia prevăzut de legislația în vigoare.

La 21 martie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, ÎS „Poșta Moldovei” a depus recurs nemotivat împotriva hotărârii din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 75-76).

Se reține că la 20 iunie 2022, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa participanților la proces, inclusiv a ÎS „Poșta Moldovei” copia hotărârii motivate din 17 februarie 2022, însă reieșind din faptul că în adresa instanței de apel nu a parvenit avizul de recepție a hotărârii motivate de către ÎS „Poșta Moldovei”, la 29 septembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice, a remis repetat copia hotărârii motivate din 17 februarie 2022, la adresa electronică a ÎS „Poșta Moldovei”, informatii@posta.md, ceea ce se atestă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f. d. 80).

Astfel fiind, având în vedere faptul că copia hotărârii motivate din 17 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost notificată ÎS „Poșta Moldovei”, la 29 septembrie 2022, fapt confirmat de către Șeful Secției Cancelarie și Secretariat a ÎS „Poșta Moldovei”, Nina Cojocaru, prin mesajul expediat la adresa electronică a angajatului Curții de Apel Chișinău XXXXXX, iar alte date cu privire la recepționarea hotărârii motivate la materialele dosarului lipsesc, instanța de recurs relevă că termenul de 30 de zile, prevăzut la art. 245 alin. (2) Cod administrativ, pentru prezentarea recursului motivat de către ÎS „Poșta Moldovei” a început să curgă la data de 30 septembrie 2022, ziua imediat următoare datei notificării deciziei motivate a instanței de apel și urma să expire la data de 29 octombrie 2022.

Dat fiind faptul că data de 29 octombrie 2022 a fost zi de sâmbătă, prin urmare zi nelucrătoare, ultima zi de depunere a recursului se constată a fi data de 31 octombrie 2022, ca următoarea zi lucrătoare.

Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, ÎS „Poșta Moldovei” nu a depus motivarea recursului în interiorul acestui termen și chiar nici până în prezent, motiv pentru care survin consecințele art. 246 alin. (2) lit. e) Cod administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când motivarea recursului nu a fost depusă.

Sub aspectul dat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, recursul depus împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Respectiv, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea deciziei contestate.

Așadar, recurenta ÎS „Poșta Moldovei” nu s-a conformat prevederilor legale și a formulat o cerere de recurs nemotivată, fără a evidenția motivele ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la manifestarea dezacordului față de soluția pronunțată în apel. Această circumstanță face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța investită cu soluționarea căii de atac.

Or, în recurs nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac, motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o decizie neîntemeiată. Condiția legală a expunerii motivelor de recurs implică determinarea greșelilor anume imputate instanței ierarhice inferioare, cu expunerea argumentată a criticilor în fapt și în drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul echivoc al recursului depus de ÎS „Poșta Moldovei”, or, ultima fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea motivării recursului în termenul stabilit de lege, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Din aceste considerente și având în vedere că în cazul examinării recursului depus de ÎS „Poșta Moldovei”, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l declara inadmisibil, or, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (*Van Harn împotriva Germaniei*).

În conformitate cu art. 230, 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Întreprinderea de Stat „Poșta Moldovei” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu